

Створення Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції

23 квітня 2009 року відбулося урочисте відкриття та презентація Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції. Він працюватиме на базі Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти за моделлю, розробленою Інститутом трансформації суспільства (ІТС). Центр створений ІТС за підтримки Міністерства закордонних справ Бельгії та Посольства Королівства Бельгія в Україні.

Учасники заходу:

представники Посольства Королівства Бельгія в Україні, Центру інформації і документації НАТО в Україні, Міністерства закордонних справ України, Хмельницької обласної державної адміністрації та Хмельницької міської ради; керівники Інституту трансформації суспільства і Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти; ректори, викладачі та студенти вищих навчальних закладів Хмельницького; керівники районних відділів освіти та районних методичних кабінетів, директори та викладачі загальноосвітніх шкіл, представники громадських об'єднань та засоби масової інформації Хмельниччини.

Під час відкриття Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції (ХЦЄІ) було:

- обговорено роль ХЦЄІ у створенні в регіоні умов для вступу України в НАТО;
- визначено механізми залучення різних сегментів регіональної громадськості до роботи Центру;
- проведено відкриту дискусію за участі представників посольств країн – членів НАТО, українських експертів, місцевої влади, науковців, освітян, громадських організацій та ЗМІ Хмельниччини щодо шляхів реалізації в регіоні євроатлантичного курсу України;
- створено в рамках Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції Бюро з вивчення громадської думки, Молодіжний клуб «Дебати» та групи тренерів з питань євроатлантичної інтеграції.

Огляд заходу

І частина: Урочисте відкриття Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції

Олег Соскін, директор Інституту трансформації суспільства, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та підприємництва Національної академії управління, заступник голови Координаційної Ради Громадської Ліги Україна – НАТО, керівник проекту зі створення регіональних ЦЄІ в Україні, привітав учасників заходу і розповів, що такі установи, як Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, є найбільш перспективними для підготовки кадрів, які активно просувають ідею європейської та євроатлантичної інтеграції в регіоні. «Питання вступу нашої країни до НАТО і ЄС – це не є політична проблема чи проблема постачання газу. Це питання геополітичного і геоекономічного вибору України, що має первинне, стратегічне значення для країни і дає їй змогу бути суб'єктом міжнародних відносин. НАТО – це лише інструмент для реалізації геополітичного вибору, а ЄС – геоекономічного вибору держави. Інші посткомуністичні країни європейського простору, на відміну від нас, уже давно вирішили для себе це питання. Тому, коли деякі українські політики і так звані можновладці-аматори говорять, що питання стосовно вступу в НАТО для України не на часі, що воно другорядне, то мені шкода, що цим людям вчасно не було закладено об'єктивні й ґрунтовні знання про європейську і євроатлантичну інтеграцію», зауважив О. Соскін. За його словами, дуже важливо, щоб у регіонах функціонували структури, які будуть дотримуватися неупередженого, науково-методологічного підходу, здійснюючи інформування населення про сутність і переваги євро-

Під час відкриття ХЦЄІ

Організатори заходу

пейської та євроатлантичної інтеграції. «Якщо Україна хоче стати успішною й демократичною країною, то своє майбутнє вона повинна шукати серед потужних і заможних держав, якими є країни Північноатлантичного альянсу та ЄС», впевнений керівник проекту зі створення регіональних ЦЕІ в Україні. Він також перекоаний, що НАТО – це не просто організація, а втілення у життя соціальних стандартів, серед яких: формування розвинутої й потужної системи місцевого самоврядування, професійно підготовленої, боєздатної армії, що формується на контрактній основі. У цьому контексті, зауважив професор О. Соскін, для нас дуже важливий приклад Бельгії як члена НАТО, бо це успішна високорозвинута країна Європи. Він висловив вдячність Міністерству закордонних справ Бельгії та Послу Бельгії в Україні пану Марку Вінку за підтримку проекту зі створення Центру євроатлантичної інтеграції у Хмельницькому.

Володимир Войтенко, ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, координатор Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції, зазначив, що стратегічною метою зовнішньої політики України є інтеграція в європейські та євроатлантичні структури. З метою військово-патріотичного виховання учнівської молоді, розвитку євроатлантичної співдружності, співробітництва, реалізації миротворчості та толерантності Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти здійснює науково-методичне забезпечення компетентної інформаційно-просвітницької діяльності педагогічних колективів навчальних закладів області. Пан Войтенко перекоаний, що функціонування Центру в рамках Інституту сприятиме оптимальнішому використанню можливостей сучасних інформаційно-комунікативних технологій, допоможе своєчасно поповнювати банк даних про обласний, всеукраїнський та європейський педагогічний досвід з питань інформування молоді про діяльність НАТО та євроатлантичну інтеграцію України, забезпечить високий рівень інформованості педагогічної громадськості, учнівської і студентської молоді, їхніх батьків про євроатлантичний вимір України.

Наталія Немилівська, заступник директора Центру інформації та документації НАТО в Україні, сказала, що Центр інформації та документації НАТО схвалює проведення таких актуальних і важливих заходів з тематики НАТО, які організовує Інститут трансформації суспільства в регіонах України, адже зацікавленість людей означає небайдужість до свого майбутнього. «Ми раді бачити, що тема НАТО на часі, що ви виявляєте інтерес до взає-

мовідносин НАТО – України, готові до дискусії та обміну думками. Хочемо подякувати пану О. Соскіну за його відданість та енергійність у нашій спільній справі», зазначила пані Н. Немилівська. Вона нагадала, що Центр інформації та документації НАТО в Україні, як офіційна дипломатична місія НАТО в Україні, має за мету надавати об'єктивну інформацію про діяльність та цілі Альянсу.

Фредерік Девельтер, заступник Посла Королівства Бельгія в Україні, відзначив, що для нього є великим задоволенням бути присутнім на відкритті Центру євроатлантичної інтеграції у Хмельницькому. Євроатлантична інтеграція означає відданість європейській будові та атлантичній солідарності. Історично цей союз країн Європи і Північної Америки ознаменував новий виток світової історії. Незалежність Бельгії гарантована підтримкою великих європейських держав. Отримавши гіркий урок Другої світової війни, розчарувавшись у перевагах нейтралітету, Бельгія почала шукати безпеку в союзі з іншими націями. Об'єднавши свої зусилля із Францією, Люксембургом, Нідерландами, Великою Британією завдяки Брюссельському договору 1948 року, наша країна стала рішучим і відданим членом ЄС. При цьому ми розвивалися цілком природно та незалежно – завдяки перевагам нашого економічного, географічного і культурного положення.

Пан Ф. Девельтер сказав, що практично кожне керівництво правлячих урядів і міністри іноземних справ доклали багато зусиль для того, щоб краще інтегруватися до ЄС та НАТО. Столиця Бельгії Брюссель стала місцем, де розташована штаб-квартира Північноатлантичного альянсу.

Нещодавно НАТО виповнилося 60 років від дня заснування. А тому можна підбити деякі підсумки його діяльності. До основного внеску Альянсу в забезпечення безпеки і розвиток демократії, на думку бельгійського дипломата, слід віднести:

- політичне та економічне відродження Європи після Другої світової війни. Північноатлантичний альянс зберіг мир на Європейському континенті й тим самим забезпечив можливість цивілізованого європейського розвитку;
- мирне закінчення «холодної війни» і розбудова демократичних цінностей у колишніх країнах Варшавського договору;
- контроль за гонкою озброєнь, роззброєння та побудова партнерських відносин у створенні нової європейської системи безпеки.

Ф. Девельтер висловив упевненість, що Україна здатна бути фундаментальним партнером і зробити вагомий внесок у загальну безпеку і співробітництво між країнами в рамках ЄС та НАТО. Багатополярний світ повинен стати багатостороннім, щоб адекватно реагувати на нові виклики і загрози, запобігати новим військовим конфліктам. Північноатлантичний альянс продовжуватиме дружній діалог, шукатиме спільні інтереси з різними країнами, і Україною також, для боротьби з тероризмом, піратством, стабілізації Афганістану, перешкоджання намірам встановлення незаконних сфер впливу.

Насамкінець дипломат висловив сподівання, що новостворений Хмельницький центр євроатлантичної інтеграції працюватиме заради того, щоб регіональна громадськість більше знала про НАТО, його союзників і можливості.

Сергій Флентін, заступник начальника управління зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності Хмельницької обласної державної адміністрації, зазначив, що Хмельницький центр євроатлантичної інтеграції, який сьогодні відчинив свої двері, стане осередком інформування регіональної громадськості щодо євроатлантичної інтеграції України. Створення цього Центру є одним із етапів системної роботи щодо виконання на теренах області Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008–2011 роки, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 594 від 2 липня 2008 року.

ХЦЕІ стане дієвим інструментом досягнення мети, зазначеної в Програмі та Плані заходів щодо виконання державних програм з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України в області на період 2008–2011 роки, затверджених розпорядженням голови облдержадміністрації в листопаді 2008 р. Усе це разом сприятиме виконанню завдань щодо євроатлантичної інтеграції України, створенню умов для свідомого самовизначення громадян стосовно приєднання нашої країни до НАТО.

Пан Флентін повідомив, що облдержадміністрацію, райдержадміністрації та виконавчими комітетами міських (міст обласного значення) рад, за участю громадських організацій області, приділяється значна увага реалізації стратегічного курсу України на повноправне членство в НАТО, висвітленню в місцевих засобах масової інформації та на сайтах обласної і районних державних адміністрацій інформації про діяльність Альянсу та співробітництва України з цією організацією. Підтвердженням сказаному є заслуховування у грудні 2008 року на колегії облдержадміністрації питання про стан виконання зазначеної Державної програми в області та надання конкретних адресних доручень її виконавцям.

Представник Хмельницької ОДА висловив впевненість, що відкриття Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції сприятиме підвищенню свідомої підтримки жителями області вступу України до НАТО через просвітницьку діяльність та більш повне інформування громадян з питань євроатлантичної інтеграції, активне залучення до його діяльності органів місцевого самоврядування, вищих навчальних і загальноосвітніх закладів, громадських організацій.

Віктор Байдич, заступник Хмельницького міського голови, від імені міської влади привітав учасників заходу на гостинній Подільській землі, у місті Хмельницькому. Він, зокрема, сказав: «Сьогодні в нашому обласному центрі справді досить помітна, можливо, навіть знакова подія – відкриття Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції. Незалежна Україна взяла чіткий орієнтир на інтеграцію в європейський простір і входження до європейських структур. Окрім економічних переваг, яких ми очікуємо від членства України в СОТ і поглиблення співпраці з ЄС, для нас дуже важливим є кооперація у військовій сфері та долучення до системи колективної безпеки НАТО.

Натовська проблематика в Україні сьогодні сприймається неоднозначно, адже українці тривалий час жили в Радянському Союзі, який протистояв Альянсу. Звичайно, після розпаду СРСР відбулася серйозна трансформація як європейської системи колективної безпеки, так і світо-

Учасники круглого столу

вої, і НАТО відіграє тепер роль світового гаранта безпеки, а не одного з полюсів протистояння двох режимів. Співробітництво з НАТО – одне з фундаментальних завдань України. Адже сьогодні країни колишнього союзу, а також безпосередньо члени СРСР (країни Балтії) вже стали членами Альянсу. В Україні ж прийняття відповідного рішення перешкодив низький рівень інформованості населення з цього питання.

Відкриття Центру євроатлантичної інтеграції у Хмельницькому допоможе надати людям повну інформацію про НАТО, щоб вони могли зробити свідомий вибір, адже саме громадяни України безпосередньо, шляхом референдуму вирішуватимуть свою долю і долю своєї країни в питанні, чи приєднуватиметься Україна до НАТО. І це положення підтверджено на найвищому державному рівні. Тому важливо повноцінно інформувати людей та усвідомлювати, що сьогодні закладаються підвалини майбутнього світу для наступного покоління українців. В. Байдич упевнений, що відкриття Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції дасть можливість освітянам різних вищих і середніх навчальних закладів, владним структурам усіх рівнів сформувати об'єктивне уявлення про НАТО, переваги й недоліки членства у цій організації для України, суть державної політики в євроатлантичному напрямі, а потім донести цю інформацію до інших громадян, щоб українці могли прийняти свідоме і виважене рішення.

«Шановні учасники відкриття Центру! Від імені Хмельницької міської ради, міського голови Сергія Івановича Мельника, від себе особисто вітаю вас із започаткованою справою. Впевнений, що ми робимо правильний крок, а отримані в Центрі інформація та знання сприятимуть покращенню інформованості населення про можливий євроатлантичний шлях нашої держави», – висловував пан Байдич.

II частина: Круглий стіл

Ярослав Юдін, радник відділу політичних питань євроатлантичної інтеграції Департаменту НАТО Міністерства закордонних справ України, виступив із доповіддю на тему: «Особливості сучасного етапу співпраці Україна – НАТО». Він, зокрема, зазначив: «Нещодавно завершився ювілейний саміт Північноатлантичного альянсу, який проходив у Страсбурзі (Франція) і Баден-Бадені та Келі (Німеччина). Він має велике значення для подальшого функціонування НАТО. Зокрема, дві нові країни – Албанія і Хорватія – взяли участь у цьому саміті як повноцінні члени НАТО. Саміт дав старт процесу розробки нової стратегічної концепції Альянсу, намітив шляхи зміцнення трансатлантичної єдності та

покращення стосунків НАТО з Європейським Союзом, підтвердив політику відкритих дверей Альянсу. Саме останній факт є дуже важливим для нашої країни, адже ми розглядаємо НАТО як єдину існуючу систему забезпечення стабільності й безпеки на всьому трансатлантичному просторі. Необхідно підкреслити, що саме ця система має здатність трансформуватися відповідно до нових вимог, які виникають у сучасному світі. Північноатлантичний альянс – це міжнародна військово-політична організація, яка довела історією свого існування спроможність дієво та ефективно реагувати на виклики і загрози, забезпечувати гарантію безпеки країнам – членам НАТО. Минулий рік позначився значною активізацією співпраці України з Альянсом, який приділив багато уваги нашій країні. Зокрема, було підтверджено рішення міністрів закордонних справ НАТО, прийняте на Бухарестському саміті минулого року, щодо чіткої перспективи реалізації інтеграційного курсу – здобуття Україною та Грузією повноправного членства в НАТО. Як головний інструмент досягнення цієї стратегічної мети розглядається започаткування Україною вже в поточному році річних національних програм (РНП). Грудневі рішення в Брюсселі зафіксували наміри Альянсу впровадити РНП як практичний механізм реалізації відповідних реформ в Україні для підготовки нашої держави до вступу в НАТО. Річні національні програми допоможуть досягти тих високих стандартів, які діють у країнах – членах Альянсу. Перша річна національна програма наразі вже майже готова, вона пройшла шлях обговорення і розглянута НАТО із відповідними зауваженнями й уточненнями. РНП повинні замінити щорічні Цільові плани Україна – НАТО.

Володимир Войтенко, ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, координатор Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції, презентував доповідь на тему: «Діяльність Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти щодо науково-методичного забезпечення реалізації Державної цільової програми інформування громадян з питань євроатлантичної інтеграції України». Він, зокрема, зазначив: «Організаційно-змістовний аспект інформаційно-просвітницької діяльності у Хмельницькому регіоні визначається чинною нормативно-правовою базою: Державною цільовою програмою інформування громадян з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008–2011 роки, відповідними указами Президента України, розпорядженнями управління зовнішньоекономічної діяльності Хмельницької обласної державної адміністрації та науково-теоретичними засадами інформаційно-методичної роботи, зокрема такими науковими вимогами, як культивування міжнародних стандартів у сфері забезпечення прав і свобод людини, доступ до інформації про євроінтеграційні процеси тощо.

Виходячи з цього, першочерговими завданнями Інституту є:

- аналіз рівня інформованості школярів про Організацію Північноатлантичного договору та євроатлантичну інтеграцію України;
- розробка і апробація методичних рекомендацій, навчальних посібників з питань євроатлантичної інтеграції України;
- ідентифікація та поширення передового педагогічного досвіду з цього питання;

- забезпечення і практичне втілення ефективних форм та методів науково-методичного забезпечення компетентної інформаційно-просвітницької діяльності педагогічних колективів навчальних закладів області;
- використання проектно-програмних технологій у системі науково-методичного супроводу діяльності педагогів щодо підвищення інформованості учнів, батьків стосовно євроатлантичної інтеграції;
- координація діяльності закладів освіти, батьківських асоціацій, громадських організацій, фондів тощо.

До напрацювань щодо інформування населення про відносини України з НАТО можна віднести: презентації тематичних книжкових виставок (полиць) «Україна – НАТО: інтенсифікований діалог», «Україна – Північноатлантичний альянс: шляхи зближення і співпраці»; створення лекторських груп у складі керівників навчальних закладів, педагогів та учнів старших класів, які підготували тематичні інформаційні повідомлення про 60-річчя НАТО та євроатлантичну інтеграцію України. Члени лекторських груп виступали перед учнями різних вікових груп з повідомленнями, рефератами, доповідями: «Історія виникнення і розвитку НАТО», «Керівні інституції НАТО», «Сутність програми «Партнерство заради миру», «Євроатлантична інтеграція України», «Основні напрями зовнішньої політики України», «Плюси і мінуси членства в НАТО», «Хартія про особливе партнерство України і НАТО», «План дій Україна – НАТО як складова забезпечення національної безпеки України» та ін.

Створення у складі Інституту Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції – це логічне продовження нашої роботи, наповнення її більш глибоким змістом, розширення поля діяльності. Але мета залишається незмінною – збільшити кількість громадян, які мають об'єктивні знання про НАТО, концепцію його діяльності та співпрацю з Україною, а відтак і прихильників вступу нашої країни до Північноатлантичного альянсу.

Микита Мазилук, радник голови Волинської обласної ради з питань міжнародного співробітництва та інвестиційної роботи, координатор інформаційної роботи в області з питань євроатлантичної інтеграції, мав доповідь на тему: «Досвід роботи Волинського центру євроатлантичної інтеграції». Він, зокрема, повідомив, що «Волинський центр євроатлантичної інтеграції – це одна з перших структур, що були створені в Україні за моделлю, розробленою Інститутом трансформації суспільства. Нині це дієва організація людей, які виконують кропітку роботу, спрямовану на інформування волинян щодо НАТО.

Сьогодні в більшості районів Волинської області вже створені філіали Центру євроатлантичної інтеграції для поширення відповідних знань і об'єктивної інформації серед місцевих громад. Роботу філіалів здійснюють заступники голів райрад або відповідальні працівники виконавчого апарату ради. Робота філіалів Волинського центру євроатлантичної інтеграції активно висвітлюється в засобах масової інформації Волинської області».

Олександр Неприцький, доцент кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, кандидат історичних наук, координатор Вінницького центру євроатлантичної інтеграції, виступив з доповіддю на тему: «Досвід роботи Вінницького центру євроатлантичної інтеграції». Він, зокрема, сказав: «Євроатлантична інтеграція Украї-

ни – це загальнодержавний інтерес, а не політичний інтерес окремих українських діячів. Підтвердженням тому є прийняття у 2003 році Закону України «Про основи національної безпеки України». Нагадаймо, що Прем'єр-міністром України у той час був В. Янукович, а Президентом – Л. Кучма. І народні депутати більшістю голосів прийняли цей закон, де чорним по білому написано, що Україна має стати членом ЄС і НАТО. Коли українські політичні діячі стають державними діячами, то вони швидко розуміють, що національний інтерес України полягає також і в євроатлантичній інтеграції. Для того щоб Україна мала чіткі прерогативи вступу до НАТО, потрібно дві речі: а) згода політичних сил; б) підтримка населення. Досягти першого можна тільки через друге. Підтримку з боку громадськості вступу до НАТО необхідно формувати через освіту, науку, поширення правдивих знань про євроатлантичну інтеграцію та переваги членства України в Альянсі.

Команда Вінницького центру євроатлантичної інтеграції, яка сформувалася із освітянської спільноти та громадського активу регіону, має за мету активно працювати в інформаційно-просвітницькій сфері, аби сприяти збільшенню рівня підтримки населенням євроатлантичного вибору України. Для реалізації цієї мети ми співпрацюватимемо з недержавними аналітичними інституціями, місцевою владою, освітянською елітою. Вже зараз Центр організовує та проводить велику кількість тренінгів, круглих столів з тематики НАТО. Інститут трансформації суспільства, який дав нам поштовх для створення Центру, тепер здійснює наглядову, консультативну та методологічну функцію».

Михайло Войнаренко, проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького державного університету (ХДУ), розповів, що у 1995 році Університет отримав пропозицію участі у програмі TACIS з надання реальної допомоги тим офіцерам і членам їх сімей, які звільняються у запас із Збройних Сил України і хочуть отримати цивільну спеціальність. Хмельницький державний університет виграв перший грант TACIS від ЄС для реалізації такої програми. За 15 років ХДУ набув фундаментальний досвід у здійсненні відповідної програми. «Ми виграли грант Трастового фонду Програми НАТО «Партнерство заради миру», який називається «Хмельницький центр підготовки та соціальної адаптації». Я двічі доповідав про виконану роботу в штаб-квартирі НАТО в Брюсселі. З радістю повідомляю вам, що невдовзі відбудеться черговий 17-й випуск групи офіцерів, які пройшли перепідготовку за програмою НАТО «Партнерство заради миру» за цивільними спеціальностями», повідомив науковець. Він додав, що підготовка кваліфікованих кадрів продовжуватиметься й надалі, адже буде пролонгація роботи Хмельницького центру підготовки та соціальної адаптації ще на три роки та її поширення на місто Харків. На думку М. Войнаренка, «дуже важливо налагодити плідну співпрацю між науковцями і владними структурами на місцях, щоб просувати ідею євроатлантичної інтеграції в регіоні. Така взаємодія може дати найкращий ефект, що працюватиме на благо простих людей».

Неля Бунечко, начальник управління освіти Шепетівського міськвиконкому, розповіла про форми і методи реалізації завдань Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної

інтеграції України, які впроваджуються у Шепетівці. Вона сказала, що основою роботи управління є інформаційно-просвітницька діяльність під час навчально-виховного процесу вчителів, учнів, батьків і в цілому громади міста. Багато років поспіль у Шепетівці така робота здійснюється в різних формах. Наприклад, у місті діють європейські клуби, проводяться позакласні уроки, спеціальні учнівські форуми та зібрання, де учні та студентство вивчають питання діяльності Європейського Союзу і НАТО. Зокрема на семінарах та круглих столах розглядалися такі складні теми, як: «Тероризм – одна із глобальних проблем людства», «Роль НАТО у запобіганні геноциду» та ін. Створення Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції дозволить розширити й поглибити форми інформаційної роботи. Цікавими і перспективними, на думку Н. Бунечко, можуть бути дебати серед молоді, долучення студентів до опитувань громадської думки тощо.

Віра Гуменюк, завідувачка кафедри управління освітою Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, охарактеризувала основні напрями управлінської діяльності керівників навчальних закладів з питань інформаційно-просвітницької роботи щодо євроатлантичної інтеграції України. Вона наголосила на центральній ролі керівника закладу освіти та рівня його науково-методичної культури у справі поступового поглиблення розуміння громадськістю питань, які стосуються вступу України до НАТО. Велике значення приділяється впровадженню науково-методичних та аналітичних заходів, методів і форм роботи. У цьому контексті досить корисним є вивчення досвіду закордонних колег у інформаційно-просвітницькій діяльності щодо євроатлантичної інтеграції.

Ольга Заїка, спеціаліст відділу освіти Красилівської райдержадміністрації, координатор діяльності шкіл з питань євроатлантичної інтеграції, ознайомила учасників заходу із системою роботи районного відділу освіти в напрямі створення умов для утворення та діяльності класів і кабінетів євроатлантичної інтеграції України. «У відділі освіти створений дієвий координаційний центр з питань європейської і євроатлантичної інтеграції України. До його складу входять педагоги-організатори, учителі суспільних дисциплін, заступники із виховної роботи, класні керівники тощо. Цього року в Красилівському районі на базі літніх оздоровчих та шкільних таборів планується цілий комплекс заходів, ігрових програм, вікторин на теми співпраці ЄС і НАТО з Україною», зазначила пані О. Заїка.

Надія Орловська, директор гімназії № 2 м. Хмельницького, висвітлила основні завдання та зміст роботи педагогічного колективу школи – асоційованого члена ЮНЕСКО – з питань євроатлантичної інтеграції України. «Сьогодні ми говоримо про вкрай необхідні освітянські речі. Світ настільки змінився і відкрився, що жити в Україні й не підтримувати зв'язки з ним просто неможливо», переконана пані Н. Орловська. Вона вважає, що вивчення питань, пов'язаних із функціонуванням таких впливових міжнародних організацій, як НАТО і ЄС, допоможе українській молоді краще орієнтуватися в сучасному світі, на практиці навчитися принципам демократії, розбудови громадянського суспільства. У гімназії

№ 2 м. Хмельницького основну діяльність у цьому напрямі здійснює Євроклуб «Кур'єри ЮНЕСКО». «Наш навчальний заклад готовий активно співпрацювати з новоствореним Хмельницьким центром євроатлантичної інтеграції, долучитися до всіх його заходів з тематики НАТО», висновувала пані Н. Орловська.

Всеволод Рябокляч, заступник директора Кам'янець-Подільського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою, та **Володимир Барановський**, вихователь Кам'янець-Подільського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою, президент Клубу миротворців м. Кам'янець-Подільського, розповіли про військово-патріотичне виховання учнів у контексті євроатлантичної інтеграції України. Військовослужбовці зазначили, що одним із пріоритетних напрямів навчально-виховного процесу Кам'янець-Подільського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою є практична реалізація стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію, що зокрема передбачає просвітницьку діяльність, створення відповідних освітніх проектів і програм, які якісно підготують молоде покоління до повноцінного існування в європейському та євроатлантичному просторі. Мета роботи педколективу ліцею – поширення комплексних знань про Європу, ЄС та НАТО, які необхідні сучасному громадянину України для комфортного перебування в євроатлантичному співтоваристві. Основні напрями роботи ліцею: вивчення основних положень Статуту ООН, документів НАТО, Декларації прав людини та Конвенції про права дитини; дослідження миротворчої діяльності Збройних Сил України; організація клубної та пошукової роботи; аналіз концептуальних положень міжнародного гуманітарного права; впровадження волонтерського руху серед дітей; організація гуманітарної допомоги ветеранам війни і людям похилого віку.

Тетяна Безвушко, завідувачка Центру інформації обласної наукової бібліотеки ім. М. Островського, розповіла про творчу співпрацю між Хмельницьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти та обласним Центром інформації з питань європейської інтеграції України. На її думку, обласним і районним науковим бібліотекам бракує нової літератури, аналітичних матеріалів про Північноатлантичний альянс та Європейський Союз. «Як показує практика, людей більше цікавить не кінцевий термін вступу до ЄС і НАТО, а саме як живуть там люди, який рівень безробіття, який відсоток ВВП припадає на військові витрати і т.ін. Тренери й експерти з питань НАТО повинні чітко та ясно відповідати на питання, які хвилюють громадськість», зазначила пані Т. Безвушко.

Підбиваючи підсумки, **Олег Соскін**, директор Інституту трансформації суспільства, заступник голови Координаційної Ради Громадської Ліги Україна – НАТО, керівник проекту зі створення регіональних ЦЕІ в Україні, відзначив, що насправді Україною виконана велика і звитяжна робота, спрямована на наближення країни до НАТО. І це фактично підтвердив Бухарестський саміт Північноатлантичного альянсу у квітні 2008 року, під час якого керівники країн-членів визначилися щодо чіткої перспективи членства України в НАТО. Це означає, що наша держава поступово перетворюється із об'єкта міжнародної політики на її суб'єкт. Однак сьогодні,

підкреслив О. Соскін, Україні належить виконати важке завдання з реформування всіх гілок влади, системи місцевого самоврядування та виборчого законодавства (проведення виборів на місцях за мажоритарною системою, а до Верховної Ради – за відкритими партійними списками), для того щоб у повному обсязі використати свій потенціал для адаптації країни до вимог НАТО і Європейського Союзу. Водночас, О. Соскін вважає, що твердження деяких українських політиків-лібералів (тих, які були раніше при владі, й тих, що зараз облаштувалися у високих кабінетах) щодо неактуальності питання вступу України в НАТО, – це блюзнірство і самообман.

III частина: Опитування з питань євроатлантичної інтеграції України

Серед учасників відкриття Хмельницького центру євроатлантичної інтеграції та круглого столу Інститутом трансформації суспільства (ІТС) було проведено опитування з питань євроатлантичної інтеграції України. В опитуванні, яке проходило шляхом анкетування, взяло участь 114 осіб. Анкета, розроблена ІТС, містила чотири запитання.

На перше запитання анкети «Чи підтримуєте Ви курс України на вступ до НАТО?» були отримані такі відповіді:

Варіанти відповіді	Запитання 1	
	Чи підтримуєте Ви курс України на вступ до НАТО?	
	Кількість	Частка, %
Так	56	49,12
Ні	17	14,91
Не визначився	41	35,97
ЗАГАЛОМ	114	100,00

Респонденти, що обрали перший варіант відповіді (а це майже 50% опитаних), аргументують це різними причинами, зокрема: «Є бажання рівнятися на високорозвинуті й потужні світові країни в економіці, політиці, суспільному житті» (заступник директора школи з виховної роботи); «Вступ до НАТО гарантуватиме безпеку України і полегшить інтеграцію в Євросоюз» (учитель); «У глобальному світі Україна не може самотужки відстояти свою незалежність, без підтримки організації Північноатлантичного договору» (завідувач сектору ОІПП); «Вступ України в НАТО – це не вибір між добром і злом. Вступ до НАТО – це вибір комплексу можливостей, а від можливостей не ховаються, а використовують їх» (викладач Хмельницького економічного університету); «Ми повинні розбудувати незалежну, успішну, європейську державу і напрям розвитку для цього повинен бути один – Західна Європа» (старший викладач Хмельницького національного університету).

Люди, які не підтримують курс України на вступ до НАТО (таких виявилось 14,91%), відзначають: «Не думаю, що це дасть якийсь позитив для розвитку економіки» (анонім); «Українські солдати будуть змушені брати участь у військових конфліктах примусово» (ано-

нім); «Кожна країна повинна бути самодостатньою, незалежною і вміти сама за себе подбати» (вчитель); «Вважаю, що Україна повинна мати позаблоковий статус» (анонім). Слід зауважити, що ті респонденти, які негативно ставляться до інтеграції нашої країни в НАТО, здебільшого не зазначали свого прізвища на відміну від тих людей, які відповідали «так» входженню України в Альянс.

Анкетування виявило також, що серед хмельничан є чимала кількість людей, які не визначилися (35,97%). Вони наводили такі аргументи на користь своєї позиції: «Тому що не маю достатньо інформації про діяльність та мету НАТО» (вчитель); «Я не політик і не настільки добре вивчила це питання, щоб висловитися на підтримку курсу України на вступ до НАТО» (вчитель); «Вважаю, що Україна ще не готова до такого кроку» (анонім); «Вступивши в НАТО, Україна буде бідним родичем серед багатіїв. Дійсно, слід спочатку навести лад у власній хаті, щоб не відчувати себе принизливо і нікчемно» (вкладач).

Як бачимо, освітяни та місцеві активісти Хмельниччини переважно (49,12%) підтримують курс України на вступ до НАТО. Ці люди позитивно налаштовані до цього процесу, вивчали та цікавилися історією міжнародних відносин, мали доступ до різних джерел інформації про взаємини країн НАТО з державами пострадянського простору.

Водночас, той факт, що серед представників освітньої еліти, присутніх на заході, майже 15% негативно ставляться до євроатлантичної інтеграції України, свідчить про те, що в регіоні й досі не подоланий радянський стереотип про НАТО як агресора і ворога. Переконати цих людей доволі важко, тому інформаційно-просвітницьку кампанію доцільніше спрямувати на тих громадян, які поки що не визначилися у своєму стратегічному виборі, а їх чимало – 35,97% респондентів. Очевидно, що цей сегмент регіональної громадськості потребує додаткової інформації з питань євроатлантичної інтеграції для вироблення власної свідомої позиції щодо вступу України в НАТО. Новостворений Хмельницький центр євроатлантичної інтеграції має взяти це до уваги, формуючи цільову групу для своєї діяльності.

На друге запитання анкети «Чи вважаєте Ви, що членство в НАТО дасть змогу надійно забезпечити національну безпеку та територіальну цілісність України?» відповіді респондентів розподілилися таким чином:

Варіанти відповіді	Запитання 2	
	<i>Чи вважаєте Ви, що членство в НАТО дасть змогу надійно забезпечити національну безпеку та територіальну цілісність України?</i>	
	Кількість	Частка, %
Так	60	52,63
Ні	34	29,82
Не визначився	20	17,55
ЗАГАЛОМ	114	100,00

На третє запитання анкети «Як Ви вважаєте, чи становитиме вступ України до НАТО загрозу Росії?» 17,54% опитаних відповіли «так», 63,16% – «ні», майже 20% ще не визначилися зі своєю позицією.

Варіанти відповіді	Запитання 3	
	<i>Як Ви вважаєте, чи становитиме вступ України до НАТО загрозу Росії?</i>	
	Кількість	Частка, %
Так	20	17,54
Ні	72	63,16
Не визначився	22	19,30
ЗАГАЛОМ	114	100,00

На четверте запитання анкети «Як Ви оцінюєте свій рівень поінформованості про цілі та діяльність НАТО і його співпрацю з Україною?» відповіді виявилися такими:

Варіанти відповіді	Запитання 3	
	<i>Як Ви оцінюєте свій рівень поінформованості про цілі та діяльність НАТО і його співпрацю з Україною?</i>	
	Кількість	Частка, %
Високий	4	3,51
Достатній	21	18,42
Середній	53	46,49
Низький	28	24,56
Важко відповісти	8	7,02
ЗАГАЛОМ	114	100,00

Під час круглого столу у Хмельницькому